

Bezpieczeństwo gospodarcze

1. Wprowadzenie

Bezpieczeństwo gospodarcze stanowi jedną z kluczowych dziedzin bezpieczeństwa narodowego. Charakterystyczny przy tym jest fakt, iż nie jest ono interpretowane jednoznacznie i trudno wskazać wiodący sposób jego wykładni².

Identyfikowane jest jako zadanie strategiczne w działalności Ministerstwa Gospodarki, które w ramach zabezpieczenia bezpieczeństwa gospodarczego kraju prowadzi działania skoncentrowane przede wszystkim na bezpieczeństwie energetycznym³. Rozumiane jest również nieco szerzej, obejmując kompleksowe działania władzy wykonawczej także w sektorach: finansów, transportu, infrastruktury (krytycznej), środowiska naturalnego⁴. Postrzegane bywa też bardzo szeroko jako gwarant bezpieczeństwa i stabilności Państwa, jeden z podstawowych atutów w polityce wewnętrznej i zewnętrznej decydujący o międzynarodowej pozycji Państwa, bądź czynnik służący umacnianiu tożsamości narodowej⁵.

Niniejsze opracowanie za kluczowe przyjmuje to, iż bezpieczeństwo gospodarcze jest zależne przede wszystkim od aktywności Państwa w sferze gospodarki, a następnie odpowiednio do przyjętego założenia wskazuje szereg płaszczyzn, w których Państwo może lub jest zobowiązane do podjęcia i realizacji określonych działań jako bezpośrednio bądź pośrednio warunkujących bezpieczeństwo gospodarcze.

1 Uniwersytet w Białymstoku.

2 Zob. szerzej zestawienia definicji, sposobów interpretacji oraz determinantów bezpieczeństwa gospodarczego i ekonomicznego: I. Jaźwiński, *Determinanty kształtowania polskiego bezpieczeństwa gospodarczego. Wybrane aspekty*, „Przegląd Strategiczny” 2011, nr 1, s. 59-69.

3 Zob. <http://www.mg.gov.pl> (30.04.2014).

4 Zob. Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2013, s. 19 – zob. <http://www.spbn.gov.pl> (30.04.2014).

5 Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2007, s. 17 – zob. <http://www.bbn.gov.pl> (30.04.2014).

2. Powinności Państwa związane z bezpieczeństwem gospodarczym

Uwagi ogólne

Na wstępie należy zaznaczyć, iż Państwo nie może pozostawać obojętne wobec gospodarki⁶. Funkcjonuje bowiem w sprecyzowanych ramach politycznych (ustrojowych) i jest gwarantem określonych funkcji ogólnospołecznych – wypełnienie obu tych założeń nie jest możliwe bez środków finansowych, które Państwo gromadzi i wydatkuje dzięki zaangażowaniu w sferę gospodarki. Stąd też niezależnie od przyjętej postawy zawsze zobowiązane jest do ochrony, korygowania, a nawet przeprowadzania radykalnych zmian w zakresie przyjętego typu gospodarki i związanego z nim modelu gospodarczego⁷.

Świadomość gospodarcza Państwa stanowi tym samym gwarant jego poprawnego funkcjonowania (a wręcz istnienia) w wymiarze politycznym i społecznym. Założenie to prowadzi więc do konstatacji wiążącej zaangażowanie gospodarcze Państwa z działaniem na rzecz bezpieczeństwa.

Warto też zauważyć, że aktywność Państwa w omawianym zakresie można postrzegać co najmniej w dwóch wymiarach, tj.:

- 1) makro (ogólnym i generalnym) – utożsamianym z wykonywaniem określonych funkcji wobec gospodarki, a także
- 2) mikro (szczególnym) – sprowadzającym się do relacji z przedsiębiorcą obejmującej m.in. oznaczenie, stosowanie i egzekwowanie reguł podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej.

Nie bez znaczenia dla bezpieczeństwa gospodarczego pozostają również zobowiązania ponadnarodowe. RP jest bowiem stroną-sygnatariuszem umów konstytuujących organizacje międzynarodowe o istotnym znaczeniu w kształtowaniu międzynarodowych stosunków gospodarczych, a także kilkudziesięciu umów o współpracy gospodarczej i handlowej oraz kilkudziesięciu umów o unikaniu podwójnego opodatkowania⁸. W tym zakresie na szczególną uwagę zasługują Traktat o Unii Europejskiej⁹ oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹⁰, które wyrażają ponadnarodowe idee gospodarcze (i sposoby ich realizacji)¹¹ wspólne dla ogó-

6 Zob. zasada społecznej gospodarki rynkowej wyrażona w art. 20 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

7 Zob. szerzej C. Kosikowski, *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*, Warszawa 2010, s. 15-37.

8 Zob. szerzej M. Etel, *Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej oraz w orzecznictwie sądowym*, Warszawa 2012, s. 76-97.

9 Traktat o Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/30 ze zm.).

10 Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą, zawarty w Rzymie w dniu 23 marca 1957 r., który od momentu przyjęcia Traktatu z Lizbony nosi nazwę Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/2 ze zm.) – dalej jako TFUE.

11 Zob. art. 2-6 TFUE.

łu państw członkowskich¹². Na ich podstawie następuje swoista europeizacja relacji Państwa z gospodarką, gdzie rolę wiodącą, wspierając bądź zastępując państwowe organy władzy wykonawczej, ustawodawczej i sądowniczej oraz ogół obywateli¹³, pełni Unia Europejska¹⁴.

Powinności Państwa wobec gospodarki

W doktrynie i piśmiennictwie, rozważając o zaangażowaniu Państwa w gospodarkę, przypisuje się Państwu szereg funkcji, od wypełnienia których uzależnia się poprawność tej relacji¹⁵.

Istotne jest przy tym, że są to funkcje o zróżnicowanym charakterze, które obligują bądź tylko umożliwiają podejmowanie określonych działań, a zaangażowanie Państwa w ich realizację uzależnione jest nie tyle od obowiązującego prawa, co od aktualnej sytuacji politycznej, społecznej bądź ekonomicznej.

Funkcje te warto interpretować jako instrumenty, poprzez które Państwo może bardziej bądź mniej aktywnie kreować gospodarkę, a tym samym gwarantować bezpieczeństwo gospodarcze.

Aby zapewnić bezpieczeństwo gospodarcze, niezbędna jest przede wszystkim wiedza o stanie gospodarki. Z tego względu w pierwszej kolejności wskazać należy na analizę i ocenę funkcjonowania gospodarki. Realizacja tego zadania warunkuje możliwość i prawidłowość wykonywania każdej z kolejnych powinności – Państwo musi mieć bowiem informacje dotyczące tego, jak funkcjonuje gospodarka, aby dobrać odpowiednie instrumenty i podejmować odpowiednie działania. Ważne jest przy tym, aby dokonywane przez Państwo analizy i oceny były stałe, zorganizowane, profesjonalne oraz zorientowane na funkcjonowanie gospodarki i poszczególnych jej elementów, gdyż wyłącznie jako takie mogą przynieść oczekiwane rezultaty¹⁶.

Niezależnie od typu gospodarki i modelu gospodarczego powinnością Państwa jest także projektowanie rozwoju makroekonomicznego, na które składa się: a) przewidywanie, b) prognozowanie, c) programowanie i d) planowanie – czyli racjonalny, przemyślany i uporządkowany ciąg działań, który pozwala na stworzenie i prowadzenie spójnej polityki gospodarczej. Projektowanie rozwoju makroekonomicznego zakłada konieczność racjonalnego i umocowanego naukowo opracowania programów i dostosowanych do nich planów gospodarczych, które umożliwią

12 Zob. szerzej J. Barcz (red.), *Prawo gospodarcze Unii Europejskiej*, Warszawa 2011, s. I-1 i n.

13 Zob. zasada solidarności, dialogu i współpracy partnerów społecznych wyrażona w art. 20 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.).

14 Zob. Z. Brodecki (red.), *Europa przedsiębiorców*, Warszawa 2011, s. 19 i n.

15 Por. C. Kosikowski, *Publiczne prawo...*, op. cit., s. 117 i n.; K. Strzyczkowski, *Prawo gospodarcze publiczne*, Warszawa 2009, s. 155 i n.; H. Gronkiewicz-Waltz, M. Wierzbowski (red.), *Prawo gospodarcze. Zagadnienia administracyjnoprawne*, Warszawa 2009, s. 158 i n.; S. Kalus (red.), *Ochrona prawna obrotu gospodarczego*, Warszawa 2011, s. 91 i n.

16 Zob. szerzej C. Kosikowski, *Publiczne prawo...*, op. cit., s. 117-119.

wytyczenie celów strategicznych i koordynację czynników niezbędnych do ich osiągnięcia. Działania Państwa w sferze gospodarki nie mogą być chaotyczne i nieprzemyślane, lecz muszą być ukierunkowane i skoordynowane według uprzednio określonych priorytetów¹⁷.

Warto również podkreślić, że świadome gospodarczo Państwo, zmierzając do zapewnienia bezpieczeństwa, nie może pozostawać obojętne na strukturę gospodarki – niezależnie od przyjętej postawy, bardziej bądź mniej arbitralnie (pośrednio bądź bezpośrednio), powinno analizować, oceniać i strukturę tę kształtować. W tym zakresie dopuszcza się działania w trzech podstawowych płaszczyznach¹⁸.

Po pierwsze – przedmiotowej, w której Państwo w oparciu o predyspozycje naturalne bądź inne czynniki wyznacza kierunki działalności gospodarczej (o charakterze wydobywczym, wytwórczym, handlowym bądź dotyczącym budownictwa, transportu, rybołówstwa, gospodarki morskiej, turystyki, rolnictwa, leśnictwa i innym) i prowadzi politykę inicjującą rozwój tych właściwych sektorów gospodarki.

Po drugie – podmiotowej, w której Państwo koncentruje się na stosunkach własnościowych w wymiarze krajowym i międzynarodowym. W strukturze gospodarki funkcjonują bowiem podmioty publiczne i prywatne, a także krajowe i zagraniczne. Mając to na uwadze, proporcja między tymi podmiotami może być uznana przez Państwo za odpowiednią lub nieodpowiednią. W szczególności w tej drugiej sytuacji Państwo zobligowane jest podjąć działania zmierzające do przywrócenia odpowiedniej, w ocenie Państwa, proporcji. Może to nastąpić w formie przekształceń własnościowych, które mogą przybierać postać prywatyzacji i komercjalizacji¹⁹, nacjonalizacji i denacjonalizacji, wytyczenia Państwu granic dopuszczalnej działalności gospodarczej i form jej wykonywania²⁰, albo poprzez otwarcie bądź zamknięcie na kapitał i inwestycje zagraniczne²¹.

Po trzecie – terytorialnej, która zakłada interwencję w strukturę regionalną gospodarki danego Państwa. Często stanowi ona pochodną naturalnego zróżnicowania poszczególnych terytoriów i ich rozwoju historycznego. W konsekwencji, Państwo ma do czynienia z sytuacją, w której jedne regiony rozwijają się lepiej od innych,

17 Zob. szerzej ibidem, s. 119-140.

18 Ibidem, s. 140-162.

19 Zob. ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 216 ze zm.). Zob. szerzej R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), *Publiczne prawo gospodarcze*. Tom 8B, Warszawa 2013, s. 23-56.

20 Zob. ustawa z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (t.j. Dz.U. z 2011 r. Nr 45, poz. 236), ustawa z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 1384). Zob. szerzej C. Kosikowski, *Publiczne prawo...*, op. cit., s. 278-313. Zob. szerzej C. Kosikowski, J. Salachna (red.), *Finanse samorządowe. 580 pytań i odpowiedzi*, Warszawa 2012, s. 93-203; R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), op. cit., s. 57-126.

21 Zob. art. 13 i art. 85-102a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 672 ze zm.) – dalej jako u.s.d.g. W tym przypadku warto także podkreślić istotne znaczenie porozumień ponadnarodowych wiążących RP – wynikające z nich zobowiązania niekiedy wręcz wymuszają podejmowanie określonych środków ostrożnościowych chroniących rynek krajowy i poszczególne jego działy – zob. szerzej C. Kosikowski, *Publiczne prawo...*, op. cit., s. 373-397.

a w związku z tym są od nich zamożniejsze i wolne od niekorzystnych zjawisk społecznych (np. bezrobocia, zwiększonej przestępczości, pogarszającego się stanu oświaty czy ochrony zdrowia). Konieczność podjęcia przez Państwo stosownych działań wydaje się zatem oczywista. Może to nastąpić poprzez przyjęcie i konsekwentną realizację polityki regionalnej (w skali Państwa bądź grupy państw) skoncentrowanej w zależności od potrzeb na: a) promowaniu rozwoju i dostosowaniu regionów słabiej rozwiniętych bądź o małej gęstości zaludnienia, b) restrukturyzacji regionów słabo uprzemysłowionych, c) modernizacji i adaptacji regionów większych, d) zwalczaniu bezrobocia i aktywizacji rynku pracy. Szczególną formą tego rodzaju polityki są Specjalne Strefy Ekonomiczne²².

Dla bezpieczeństwa gospodarczego nieodzowne są również kontrola i nadzór nad gospodarką i podmiotami w niej uczestniczącymi. Państwo dokonuje zatem kontroli samoistnych, badając i oceniając problemy natury makroekonomicznej, oraz niesamoistnych, sprawdzając prawidłowość wykonywania działalności gospodarczej przez indywidualnych przedsiębiorców, a także sprawuje nadzór, weryfikując legalność działania podmiotów nadzorowanych. Trzeba przy tym zastrzec, że właściwa realizacja wskazanej funkcji, ze względu na jej odczuwalność przez podmioty kontrolowane i nadzorowane, powinna zakładać działanie oparte na wyrażonych normatywnie zasadach precyzujących istotę i przedmiot poszczególnych rodzajów kontroli i nadzoru, przesłanki ich wszczęcia, zakres podmiotowy oraz uprawnienia i obowiązki Państwa (jego organów i instytucji) oraz podmiotów kontrolowanych i nadzorowanych²³.

Powinności Państwa wobec przedsiębiorców i działalności gospodarczej

Państwo nie jest w stanie zagwarantować bezpieczeństwa gospodarczego bez przedsiębiorcy. Zależność pomiędzy stanem przedsiębiorczości (prywatnej) a kondycją gospodarki jest wręcz nierozzerwalna – przedsiębiorca, podejmując i wykonując we własnym imieniu działalność gospodarczą, w sposób nieoceniony przyczynia się bowiem do wzmocnienia powiązań gospodarczych i społecznych²⁴.

Oznacza to, że poza wyżej wymienionymi do Państwa należy także tworzenie i utrzymywanie korzystnych warunków rozwoju przedsiębiorczości. Oczekiwana aktywność w tym zakresie powinna obejmować przede wszystkim: a) uproszczenie systemu legalizacji działalności gospodarczej, b) zawężenie ograniczeń w podejmowaniu działalności gospodarczej, c) poszerzenie swobody wyboru form organiza-

22 Zob. ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274 ze zm.). Zob. szerzej C. Kosikowski, J. Salachna (red.), op. cit., s. 189-203.

23 Warto odnotować, że pierwszą próbę sformułowania ogólnych i generalnych zasad wyrażających podstawowe prawa i obowiązki podmiotów kontrolowanych i organów kontrolnych stanowi u.s.d.g. Zob. szerzej C. Kosikowski, *Publiczne prawo...*, op. cit., s. 194-203; C. Kosikowski, *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2013, s. 497-548. Zob. A. Melezini, D. Zalewski, *Kontrola podatkowa przedsiębiorców*, Warszawa 2012, s. 17 i n.

24 Z. Brodecki (red.), op. cit., s. 32-34.

cyjno-prawnych, d) ograniczenie obowiązków związanych ze sprawozdawczością, e) uproszczenie systemu podatkowego, f) zmniejszenie kosztów zatrudnienia, g) tworzenie możliwości kooperowania z innymi uczestnikami rynku²⁵, h) zapewnienie ochrony prawnej, dostępu do informacji publicznej oraz statystyki publicznej, i) ochronę konkurencji i gwarancji warunków konkurowania²⁶.

Także analiza obowiązującego prawa pozwala wskazać wiele obowiązków wiążących Państwo i jego organy, które można interpretować w charakterze warunkujących bezpieczeństwo gospodarcze poprzez kreowanie pozytywnej relacji z przedsiębiorcą. Do powinności tego rodzaju należą²⁷:

- 1) nakaz działania w granicach i na podstawie prawa²⁸,
- 2) nakaz poszanowania równości i konkurencji²⁹,
- 3) nakaz wspierania rozwoju przedsiębiorczości³⁰,
- 4) nakaz poszanowania uzasadnionych interesów przedsiębiorcy³¹,
- 5) nakaz uznawania uprawnień oraz ubezpieczeń i gwarancji zawodowych³²,
- 6) nakaz współpracy partnerów społecznych³³,
- 7) nakaz wydawania interpretacji przepisów z zakresu danin publicznych³⁴,
- 8) nakaz załatwiania spraw przedsiębiorców bez zbędnej zwłoki³⁵,
- 9) nakaz prowadzenia punktu kontaktowego³⁶,
- 10) nakaz wstrzymania się w egzekwowaniu świadczeń publicznoprawnych wynikających z wykonywania działalności gospodarczej w okresie zawieszenia działalności gospodarczej³⁷,
- 11) nakaz dokonywania kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy z poszanowaniem zasad kontroli ujętych w u.s.d.g.³⁸

Jednocześnie nie można zapominać, że działalność gospodarcza jest zawsze związana z takimi wartościami jak zdrowie i życie ludzkie, bezpieczeństwo i porządek publiczny, moralność, własność (publiczna i prywatna), wartość pieniądza,

25 Szczególnym wymiarem aktywności Państwa w tej sferze jest partnerstwo publiczno-prywatne – zob. ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz.U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100 ze zm.).

Zob. szerzej C. Kosikowski, J. Salachna (red.), op. cit., s. 175-189.

26 Zob. szerzej M. Eteł, op. cit., s. 143-170 oraz wskazana tam literatura.

27 Art. 6 ust. 2-3 u.s.d.g.

28 Art. 7 u.s.d.g.

29 Art. 8 u.s.d.g.

30 Art. 9 u.s.d.g.

31 Art. 9a-9b u.s.d.g.

32 Art. 12 u.s.d.g.

33 Art. 10-10a u.s.d.g.

34 Art. 11 u.s.d.g.

35 Art. 22a-22f u.s.d.g.

36 Art. 14a u.s.d.g.

37 Art. 77-84d u.s.d.g.

uczciwa konkurencja, dobre obyczaje (kupieckie) czy też środowisko naturalne³⁹. Co więcej, często pozostaje z wymienionymi w potencjalnym bądź rzeczywistym konflikcie. Niezbędna jest zatem ochrona tych wartości przed ewentualnym naruszeniem w związku z wykonywaną działalnością gospodarczą⁴⁰.

Konieczność taką dostrzeżono już w Konstytucji RP, która z jednej strony traktuje wolność działalności gospodarczej jako wartość nadrzędną dla porządku gospodarczego, a z drugiej pozbawia ją charakteru absolutnego, przesądzając, iż jej ograniczenia są dopuszczalne, o ile odpowiadają określonym przesłankom formalnym i materialnym⁴¹.

Ograniczenia te przybierają postać obowiązków kierowanych do przedsiębiorców weryfikowanych i egzekwowanych na etapie podejmowania, wykonywania bądź zakończenia działalności gospodarczej. Przyjmując za ważące kryterium zakresu obowiązywania, można zdywersyfikować pośród nich warunki ogólne i warunki szczególne.

Cechą istotną warunków ogólnych jest fakt, że mają charakter uniwersalny. Dotyczą bowiem bez wyjątku każdego przedsiębiorcy i każdej działalności gospodarczej. W założeniu ustalają przede wszystkim zakres wolności gospodarczej, systematyzując tę wolność i reguły korzystania z niej. Można twierdzić, że gwarantują ochronę ważnego interesu publicznego, narzucając standard odpowiedniego zachowania ogółu przedsiębiorców. Do warunków ogólnych zaliczyć należy:

- 1) obowiązek legalizacji działalności gospodarczej,
- 2) obowiązek posługiwania się NIP,
- 3) obowiązek posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych,
- 4) obowiązek wykonywania działalności gospodarczej w sposób nienaruszający wartości uznawanych za ważny interes publiczny,
- 5) obowiązek odpowiedniego oznaczenia przedsiębiorcy,
- 6) obowiązek odpowiedniego oznaczenia towaru przedsiębiorcy,
- 7) obowiązek posługiwania się rachunkiem bankowym⁴².

39 Zob. szerzej A. Żurawik, *Interes publiczny w prawie gospodarczym*, Warszawa 2013, s. 102 i n.

40 Reglamentacja działalności gospodarczej chroni dobra nadrzędne takie jak: 1) interesy zewnętrzne (polityczne) państwa, 2) prawidłowe funkcjonowanie rynku wewnętrznego, 3) wyczerpywalne zasoby naturalne kraju, 4) interesy gospodarcze państwa, 5) interesy konsumentów, 6) konkurencję – zob. A. Borkowski, A. Chełmoński, M. Guziński, K. Kiczka, L. Kieres, T. Kocowski, M. Szydło, *Administracyjne prawo gospodarcze*, Wrocław 2009, s. 490 i n.; R. Hauser, Z. Niewiadomski, A. Wróbel (red.), op. cit., s. 464-500.

41 Por. art. 20 i 22 Konstytucji RP. Pozbawienie wolności gospodarczej atrybutu bezwzględności jest o tyle naturalne, że pełna (nieograniczona) swoboda działalności gospodarczej zagrażałaby nie tylko bezpieczeństwu państwa i obywateli, ale także porządkowi publicznemu – wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 grudnia 2003 r., sygn. SK 15/02, Lex Nr 8240. Zob. A. Walaszek-Pyziol, *Swoboda działalności gospodarczej*, Kraków 1994, s. 57-66.

42 Zob. art. 16-22 u.s.d.g.

Odmienne należy postrzegać warunki egzekwowane w formach koncesji, zezwoleń (licencji i zgód) oraz tzw. regulowanej działalności gospodarczej⁴³.

Wynika to przede wszystkim z tego, że wypełnienie warunków szczególnych nie jest obligatoryjne dla każdego przedsiębiorcy – dotyczą one tylko kwalifikowanych rodzajów działalności gospodarczej, tj. działalności o: a) szczególnym ryzyku (prawdopodobieństwie) naruszenia ważnego interesu publicznego, b) strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania Państwa bądź c) zastrzeżeniu dla organów i instytucji publicznych, gdzie wyjątkowo odstępuje się od monopolu państwowego na rzecz podmiotu prywatnego. Ograniczenia reglamentacyjne mają tym samym gwarantować, że właśnie dana działalność będzie wykonywana w sposób prawidłowy i bezpieczny, tzn. przy zapewnieniu jej odpowiedniej jakości przy jednoczesnym zminimalizowaniu ryzyka naruszenia ważnego interesu publicznego⁴⁴.

Oczywiście warunki szczególne są funkcjonalnie związane z konkretnym rodzajem działalności, tym niemniej można wyodrębnić pewne grupy prowadzące się do⁴⁵:

- 1) posiadania odpowiednich warunków lokalowych i pomieszczeń wyposażonych w wymagane urządzenia,
- 2) posiadania tytułu prawnego do nieruchomości, w których będzie wykonywana działalność,
- 3) posiadania uprawnień wymaganych do wykonywania danego zawodu lub ewentualnie zatrudniania osób posiadających odpowiednie wykształcenie bądź praktykę zawodową,
- 4) wdrożenia systemów wewnętrznej kontroli,
- 5) posiadania zdolności finansowej niezbędnej do wykonywania danej działalności,
- 6) braku prawomocnego skazania za określone przestępstwa,
- 7) niewszczęcia postępowania upadłościowego i likwidacyjnego.

43 Reglamentacja działalności gospodarczej w Polsce przybiera jedną z trzech wymienionych form, które nie są tożsame, gdyż każda charakteryzuje się własnymi cechami relewantnymi – zob. szerzej C. Kosikowski, *Ustawa...*, op. cit., s. 212-496.

44 Podstawowym założeniem reglamentacji jest zatem dopuszczenie do tego rodzaju działalności gospodarczej wyłącznie przedsiębiorców, którzy gwarantują prawidłowy i bezpieczny sposób jej wykonywania – odpowiednio wyeliminowanie tych, którzy nie zrealizują oczekiwanego przez państwo standardu; K. Kohutek, *Zasady podejmowania działalności regulowanej*, „Przegląd Prawa Handlowego” 2005, nr 6, s. 36; M. Szydło, *Reglamentacja podejmowania działalności gospodarczej w nowej ustawie o swobodzie działalności gospodarczej*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2004, nr 12, s. 10-11.

45 M. Szydło, op. cit., s. 10-11.

3. Wnioski

Reasumując, należy stwierdzić, że założenie o powiązaniu bezpieczeństwa gospodarczego z aktywnością Państwa w sferze gospodarki nie jest bezpodstawne.

Stan gospodarki, a więc i bezpieczeństwo gospodarcze, zależą bowiem od aktywnej postawy Państwa. Od świadomego gospodarzo i dbającego o bezpieczeństwo Państwa należy zatem oczekiwać działań kreujących gospodarkę, do których zaliczyć można:

- 1) analizę i ocenę funkcjonowania gospodarki,
- 2) projektowanie rozwoju makroekonomicznego,
- 3) kształtowanie struktury gospodarki w wymiarze przedmiotowym, podmiotowym i terytorialnym,
- 4) kontrolę i nadzór nad gospodarką i podmiotami w niej uczestniczącymi, a także
- 5) tworzenie i utrzymywanie korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości oraz
- 6) reglamentację działalności gospodarczej.

Zaakcentować przy tym trzeba, że działania te muszą być stałe, zorganizowane i profesjonalne, zaś sposób ich realizacji, podejmowane środki oraz stopień zaangażowania Państwa należy traktować jako zależne od wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań politycznych, społecznych i ekonomicznych.

Literatura

- Barcz J. (red.), *Prawo gospodarcze Unii Europejskiej*, Warszawa 2011.
- Biała Księga Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Biuro Bezpieczeństwa Narodowego, Warszawa 2013.
- Borkowski A., Chelmoński A., Guziński M., Kiczka K., Kieres L., Kocowski T., Szydło M., *Administracyjne prawo gospodarcze*, Wrocław 2009.
- Brodecki Z. (red.), *Europa przedsiębiorców*, Warszawa 2011.
- Etel M., *Pojęcie przedsiębiorcy w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej oraz w orzecznictwie sądowym*, Warszawa 2012.
- Gronkiewicz-Waltz H., Wierzbowski M. (red.), *Prawo gospodarcze. Zagadnienia administracyjnoprawne*, Warszawa 2009.
- Hauser R., Niewiadomski Z., Wróbel A. (red.), *Publiczne prawo gospodarcze. Tom 8B*, Warszawa 2013.
- Jaźwiński I., *Determinanty kształtowania polskiego bezpieczeństwa gospodarczego. Wybrane aspekty, „Przegląd Strategiczny” 2011, nr 1.*
- Kalus S. (red.), *Ochrona prawna obrotu gospodarczego*, Warszawa 2011.
- Kohutek K., *Zasady podejmowania działalności regulowanej, „Przegląd Prawa Handlowego” 2005, nr 6.*
- Kosikowski C., *Publiczne prawo gospodarcze Polski i Unii Europejskiej*, Warszawa 2010.

- Kosikowski C., *Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej. Komentarz*, Warszawa 2013.
- Kosikowski C., Salachna J. (red.), *Finanse samorządowe. 580 pytań i odpowiedzi*, Warszawa 2012.
- Melezini A., Zalewski D., *Kontrola podatkowa przedsiębiorców*, Warszawa 2012.
- Piszcz A., *Zawieszenie i wznowienie wykonywania działalności gospodarczej*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2009, nr 10.
- Strategia Bezpieczeństwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2007.
- Strzyczkowski K., *Prawo gospodarcze publiczne*, Warszawa 2009.
- Szydło M., *Reglamentacja podejmowania działalności gospodarczej w nowej ustawie o swobodzie działalności gospodarczej*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2004, nr 12.
- Walaszek-Pyzioł A., *Swoboda działalności gospodarczej*, Kraków 1994.
- Waligórski M.A., *Prawo przedsiębiorcy do zawieszenia i wznowiania wykonywania działalności gospodarczej*, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego” 2009, nr 8.
- Żurawik A., *Interes publiczny w prawie gospodarczym*, Warszawa 2013.